

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

07 червня 2018 року

м. Київ

№ 63

**Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів
Національного банку України**

Відповідно до статей 7, 15, 44, 45, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 6, 11, 13 Декрету Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 року № 15-93 “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”, з метою вдосконалення порядку проведення операцій з готівковою іноземною валютою Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Пункти 4, 5 постанови Правління Національного банку України від 12 грудня 2002 року № 502 “Про затвердження Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 14 січня 2003 року за № 21/7342 (зі змінами), виключити.

У зв’язку з цим пункти 6, 7 уважати відповідно пунктами 4, 5.

2. Затвердити Зміни до Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12 грудня 2002 року № 502, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 14 січня 2003 року за № 21/7342 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 30 квітня 2014 року № 249) (зі змінами) (далі – Зміни до Інструкції № 502), що додаються.

3. Уповноважені фінансові установи, національний оператор поштового зв’язку, пункти обміну іноземної валюти протягом шести місяців із дня набрання чинності цією постановою здійснюють оформлення квитанції про здійснення валютно-обмінної операції, розрахункового документа, який друкується реєстратором розрахункових операцій, квитанції/чека банкомата в порядку, визначеному Інструкцією про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, затвердженою постановою Правління Національного банку України від 12 грудня 2002 року № 502, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 14 січня 2003 року за № 21/7342 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 30 квітня 2014 року

№ 249) (зі змінами), без урахування змін, затверджених цією постановою.

4. Департаменту відкритих ринків (Пономаренко С. В.) після офіційного опублікування довести до відома банків України, уповноважених фінансових установ, національного оператора поштового зв'язку інформацію про прийняття цієї постанови, а банкам України, уповноваженим фінансовим установам, національному оператору поштового зв'язку – до відома їх клієнтів.

5. Постанова набирає чинності з 01 липня 2018 року, крім абзацу п'ятого підпункту 3 пункту 1, абзаців дев'ятого, дванадцятого – чотирнадцятого підпункту 1 пункту 2, абзацу сьомого підпункту 4 пункту 3 Змін до Інструкції № 502, які набирають чинності через шість місяців із дня набрання чинності цією постановою.

Голова

Я. В. Смолій

Інд. 40

Аркуш погодження додається.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
07 червня 2018 року № 63

Зміни до Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України

1. У розділі II:

1) абзац четвертий пункту 1 викласти в такій редакції:

“порядок оформлення та видачі квитанцій про здійснення валютно-обмінної операції та/або документа, який друкується реєстратором розрахункових операцій (далі – РРО) та застосовується для обліку та реєстрації валютно-обмінних операцій (далі – розрахунковий документ РРО), і довідок-certificate за формою № 377;”;

2) абзац перший пункту 6 викласти в такій редакції:

“6. Банк, фінансова установа мають право розпочинати роботу пункту обміну валюти після реєстрації РРО в органі державної влади, що реалізує податкову та митну політику, та повідомлення Національного банку України.”;

3) пункт 7 викласти в такій редакції:

“7. Фінансова установа, її відокремлені підрозділи та пункти обміну валюти мають право розпочинати роботу:

після реєстрації РРО в органі державної влади, що реалізує податкову та митну політику;

за наявності документа, що підтверджує право власності на приміщення, в якому розміщені відокремлені підрозділи та пункти обміну валюти, або право оренди (суборенди) на це приміщення на строк не менше ніж один рік.

Під час використання фінансовими установами платіжних пристроїв для здійснення валютно-обмінних операцій такі пристрої повинні відповідати вимогам щодо РРО, установленим Законом України “Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг” та постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 2016 року № 149 “Про вимоги щодо реалізації фіскальних функцій реєстраторами розрахункових операцій для окремих сфер застосування”.”;

4) перше речення абзацу першого пункту 10 після слів “гривень у касах” доповнити словами “відокремленого підрозділу фінансової установи.”;

5) у пункті 13:

у другому реченні абзацу другого слова “банку, фінансової установи” замінити словами “банку/фінансової установи”;

в абзаці третьому слова та цифри “про обов’язковість здійснення касиром операцій сторно в разі звернення клієнта з відмовою від валютно-обмінної операції не пізніше ніж за 15 хвилин після проведення такої операції” замінити словами та цифрами “про обов’язковість здійснення касиром операції сторно протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі звернення клієнта з відмовою від здійсненої валютно-обмінної операції за умови наявності квитанції про здійснення валютно-обмінної операції/розрахункового документа РРО”;

доповнити пункт після абзацу п’ятого новим абзацом шостим такого змісту:

“повідомлення про можливість банку не оформлювати фізичній особі примірник квитанції про здійснення валютно-обмінної операції за її згодою та можливість здійснення операції сторно лише за умови наявності цього примірника квитанції;”.

У зв’язку з цим абзаци шостий – дванадцятий уважати відповідно абзацами сьомим – тринадцятим;

абзац десятий доповнити словами “або витягу з електронного реєстру генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій”;

абзац одинадцятий доповнити словами “, пункту обміну валюти”;

в абзаці дванадцятому слова “шостому та сьомому цього пункту” замінити словами та цифрами “сьомому та восьмому пункту 13 розділу II цієї Інструкції”;

в абзаці тринадцятому слова “в цьому пункті”, “на паперових носіях” замінити відповідно словами та цифрами “в пункті 13 розділу II цієї Інструкції”, “у вигляді паперового або електронного документа”.

2. У розділі III:

1) пункти 4 – 6 викласти в такій редакції:

“4. Банку, фінансовій установі забороняється відмовляти в здійсненні операції сторно. Банк, фінансова установа здійснюють операцію сторно протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі звернення клієнта з відмовою від раніше здійсненої валютно-обмінної операції за умови наявності квитанції про здійснення валютно-обмінної операції/розрахункового документа РРО.

5. Банк, фінансова установа зобов’язані здійснювати валютно-обмінні операції, крім тих, що проводяться через платіжні пристрої, з оформленням квитанції про здійснення валютно-обмінної операції/розрахункового документа РРО.

Банк зобов'язаний оформити квитанцію про здійснення валютно-обмінної операції за формою, наведеною в додатку 3 до цієї Інструкції.

Квитанція про здійснення валютно-обмінної операції оформляється банком у двох примірниках: перший примірник видається фізичній особі, другий – зберігається у вигляді паперового або електронного документа в документах дня.

Другий примірник квитанції, оформлений банком у вигляді електронного документа відповідно до законодавства та умов договору, повинен містити електронний підпис клієнта та електронний підпис працівника банку, прирівняний законом до власноручного підпису. Реквізит “відбиток штампа” у такому випадку не зазначається.

Банк має право за згодою клієнта не здійснювати оформлення першого примірника квитанції про здійснення валютно-обмінної операції. У разі відсутності в клієнта першого примірника квитанції про здійснення валютно-обмінної операції банк не має права здійснювати операцію сторно.

Вимоги абзаців другого – п'ятого пункту 5 розділу III цієї Інструкції не поширюються на валютно-обмінні операції, які здійснюються в пунктах обміну валюти банку.

Фінансова установа, пункт обміну валюти банку, фінансової установи зобов'язані оформити розрахунковий документ РРО. Розрахунковий документ РРО друкується фінансовою установою, пунктом обміну валюти банку, фінансової установи у двох примірниках: перший примірник видається фізичній особі, другий – зберігається в документах дня.

Касири каси банку, фінансової установи, пункту обміну валюти зобов'язані видати квитанцію про здійснення валютно-обмінної операції/розрахунковий документ РРО одночасно з прийняттям та видачею фізичній особі коштів. Квитанція про здійснення валютно-обмінної операції/розрахунковий документ РРО видається не пізніше завершення операції.

6. Банк, фінансова установа під час здійснення операції з купівлі у фізичних осіб готівкової іноземної валюти за готівкові гривні або продажу фізичним особам-резидентам готівкової іноземної валюти за готівкові гривні через платіжні пристрої зобов'язані оформити квитанцію/чек банкомата.

Форма і зміст розрахункового документа РРО, квитанції/чека банкомата платіжного пристрою фінансової установи повинні відповідати вимогам Положення про форму та зміст розрахункових документів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 21 січня 2016 року № 13, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 лютого 2016 року за № 220/28350, та додатково містити таку інформацію: назва операції (купівля, продаж, зворотний обмін, конвертація іноземної валюти, операція сторно), назва і код прийнятої валюти, сума прийнятої валюти, курс, крос-курс, назва і код валюти до видачі, сума валюти до видачі, сума комісії, дані про клієнта [прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи], додаткові реквізити, необхідні для проведення валютно-обмінних операцій.

Дані про клієнта заповнюються лише під час здійснення валютно-обмінної операції на суму, що дорівнює чи перевищує в еквіваленті 150 000 гривень.

Розрахунковий документ РРО додатково повинен містити такі реквізити: підпис клієнта (проставляється, якщо сума валютно-обмінної операції дорівнює або перевищує в еквіваленті 150 000 гривень), підпис клієнта-нерезидента про згоду на проведення операції з купівлі іноземної валюти без оформлення довідки-certificate за формою № 377 (у разі надання такої згоди), підпис працівника уповноваженої фінансової установи/національного оператора поштового зв'язку/пункту обміну валюти, відбиток штампа.

Форма і зміст квитанції/чека банкомата, що формується платіжним пристроєм банку, має відповідати вимогам нормативно-правових актів щодо здійснення касових операцій та враховувати вимоги законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.”;

2) пункт 7 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Банк, фінансова установа мають право створювати реєстр купленої іноземної валюти, реєстр проданої іноземної валюти у вигляді електронного документа. Такий електронний документ повинен містити електронний підпис касира, прирівняний законом до власноручного підпису, та зберігатися в банку, фінансовій установі.”;

3) пункт 8 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Фінансова установа, її відокремлений підрозділ, пункт обміну валюти мають право створювати довідку про касові обороти за день і залишки цінностей у вигляді електронного документа. Такий електронний документ повинен містити електронний підпис касира, прирівняний законом до власноручного підпису, та зберігатися у фінансовій установі.”;

4) у пункті 9 слова “операції та” замінити словами та літерами “операції, розрахунковий документ РРО,”;

5) перше речення абзацу першого пункту 11 після слова “операції” доповнити словами та літерами “/розрахунковим документом РРО”;

6) пункт 12 після слова “операції” доповнити словами та літерами “/розрахунковому документі РРО”.

3. У розділі IV:

1) пункт 2 виключити.

У зв'язку з цим пункти 3 – 9 уважати відповідно пунктами 2 – 8;

2) у пункті 2 слова “або фінансуванню тероризму” замінити словами “фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”;

3) друге речення пункту 3 виключити;

4) пункти 4, 7 викласти в такій редакції:

“4. Банк, фінансова установа мають право через платіжний пристрій здійснювати операції з купівлі у фізичних осіб готівкової іноземної валюти за готівкові гривні та продажу фізичним особам-резидентам готівкової іноземної валюти за готівкові гривні.

Меню платіжного пристрою повинно містити інформацію про курс купівлі-продажу готівкових іноземних валют та повідомлення для фізичної особи-нерезидента про можливість здійснення зворотного обміну невикористаних коштів у гривнях у касі того банку, тієї фінансової установи, яким належить платіжний пристрій, за умови наявності квитанції/чека банкомата.

Платіжний пристрій повинен бути налаштований таким чином, щоб фізична особа перед здійсненням операцій, зазначених в абзаці першому пункту 4 розділу IV цієї Інструкції, мала змогу обирати на екрані платіжного пристрою резидентність особи (резидент/нерезидент).”;

“7. Банк, фінансова установа не мають права здійснювати валютно-обмінних операцій у касах фінансових установ, їх відокремлених підрозділів, пунктах обміну валюти банку, фінансової установи в разі виходу з ладу РРО або тимчасового відключення електроенергії.

Фінансові установи, їх відокремлені підрозділи, пункти обміну валюти банку, фінансової установи в разі виходу з ладу РРО або тимчасового відключення електроенергії мають право встановлювати в касі резервний РРО. У такому разі складається акт за підписом керівника, який відповідає за роботу каси фінансової установи, її відокремлених підрозділів, пунктів обміну валюти, і представника сервісної організації. Будь-який заново встановлений РРО має бути зареєстрований у територіальному органі Державної фіскальної служби України в порядку, установленому для первинної його реєстрації.

Вимоги пункту 7 розділу IV цієї Інструкції поширюються на платіжні пристрої, які використовуються фінансовими установами для здійснення валютно-обмінних операцій.”.

4. У додатках до Інструкції:

1) додаток 3 викласти в новій редакції, що додається;

2) у додатках 4, 5:

слова “Місце для відбитка штампа” замінити словами “Місце для відбитка штампа*”;

доповнити додатки приміткою такого змісту:

“*Для електронного документа, який має електронний підпис касира, реквізит не проставляється.”;

3) додаток 6 викласти в новій редакції, що додається.

Директор Департаменту
відкритих ринків

С. В. Пономаренко

ПОГОДЖЕНО
Заступник Голови
Національного банку України
_____ О. Є. Чурій
(підпис)
“ ___ ” _____ 2018 року
(дата)

Додаток 3
до Інструкції про порядок організації
та здійснення валютно-обмінних
операцій на території України
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 07 червня 2018 року № 63)
(пункт 5 розділу III)

Примірник № _____

_____
(найменування та місцезнаходження
структурного підрозділу
уповноваженого банку)

Квитанція №
про здійснення валютно-обмінної операції*

Дата та час здійснення
операції _____

Назва операції _____
(купівля, продаж, зворотний обмін, конвертація іноземної валюти)

№ з/п	Прийнято (назва валюти та сума)	Курс, крос-курс	До видачі (назва валюти та сума)
1	2	3	4

Сума комісії _____.

Клієнт** _____
[прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи]

Додаткові реквізити _____
(реквізити, необхідні для проведення валютно-обмінних операцій)

_____
(підпис клієнта**)

Надаю згоду на проведення валютно-обмінної операції без оформлення першого примірника квитанції про здійснення валютно-обмінної операції (примірника клієнта) _____
(підпис клієнта проставляється в разі надання такої згоди)

Надаю згоду на проведення операції з купівлі іноземної валюти без оформлення довідки-certificate за формою № 377 _____
(підпис клієнта-нерезидента проставляється в разі надання такої згоди)

Місце для відбитка штампа***

(підпис працівника уповноваженого банку)

* Здійснення операції з купівлі у фізичної особи-нерезидента готівкової іноземної валюти без оформлення довідки-certificate за формою № 377 не дає підстав для зворотного обміну.

** Реквізити заповнюються під час здійснення валютно-обмінної операції на суму, що дорівнює чи перевищує в еквіваленті 150 000 гривень.

*** Не проставляється для другого примірника квитанції, що оформлений банком у вигляді електронного документа.

Додаток 6
 до Інструкції про порядок організації та
 здійснення валютно-обмінних операцій на
 території України
 (у редакції постанови Правління
 Національного банку України
 від 07 червня 2018 року № 63)
 (пункт 8 розділу III)

(найменування та місцезнаходження уповноваженої
 фінансової установи/національного оператора поштового
 зв'язку/відокремленого підрозділу, пункту обміну іноземної валюти)

Звітна довідка про касові обороти за день і залишки цінностей
 за “___” _____ 20__ року

№ з/п	Код валюти	Залишок готівки в касі відокремленого підрозділу, пункті обміну валюти на початок дня	Отримано валюти		Куплено відокремленим підрозділом, пунктом обміну валюти іноземної валюти	Продано відокремленим підрозділом, пунктом обміну валюти іноземної валюти	Передано валюти		Залишок готівки в касі відокремленого підрозділу, пункті обміну валюти на поточний момент часу/ кінець робочого дня
			авансу на початок робочого дня	підкріплення протягом робочого дня			на кінець робочого дня	протягом робочого дня	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Касир _____
 (підпис)